

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 103

Sreda, 23. decembra 1936

Leto XI

Mir ljudem na zemlji . . .

Mir, blagoslov ljudem, ki so dobre volje!

Le zapojte! Mir? Duhovni ali telesni, ali morda oboji?

Tudi mi želimo mir. Socialisti se borimo za mir. Vse naše sile so usmerjene za duhovni in socialni mir.

Toda, zakaj ni miru in dobre volje? Kdo krši mir in kdo povzroča boj, boje in celo razredno sovraštvo?

Razvoj je napravil v zadnjih desetletjih ogromen skok, tehnično in organizatorično. Človeški duh ni napredoval sporedno, zaostal je; zato se ne nahajamo danes le v gospodarski, marveč še bolj v duhovni krizi. Vsi vidimo in čutimo, da je družba zašla v socialni nestvor. Vsi. Filozofi in znanstveniki kujajo načrte, osnove, načela in kompromisne formule, po katerih naj bi se človeštvo ravnalo, da spravi duha in socialne razmere v sklad z razvojem.

Vladajoči kapitalistični svet pa ima za vse to gluha ušesa. Izmisli si je nove parole, da z njimi zadavi porajajočega se duha, zarotil se je: ne dam oblasti, ne maram reform, moja oblast in posest je nedotakljiva, sveta. Izmisli si je fašizem, ki s surovo diktaturo terorizira narode, izmisli si je nacionalno hujskanje in vojno nevarnost ter nujnost oboroževanja, da prekrči zdrave sile človeškega duha, izmisli si je križarsko vojno proti socializmu pod geslom borbe proti »bolševizmu«, čeprav te »nevarnosti« ni.

Zbujeni duh, ki želi urediti družbo primerno razvojnimi potrebami, je zbesnel reakcijo, zbesnel in pognal jo v najhujšo razredno borbo proti pravicam, ki jih človeštvo danes opravičeno zahteva. Zakaj, nemogoče je družabni red v obliki, v kateri je dve tretjini človeštva izročena bedi in propadanju.

Ali nismo vsi ljudje enaki, vsaj pa opravičeni do dostojnega življenja?

Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje, pravijo in pojo. Kako naj bo mir, ko je pa napovedan boj, ko se vrši boj?

Že latinski pregovor pravi »clara pacta boni amici«, to je, jasni dogovori, dobri prijatelji. S tem pregovorom priznavajo celo Rimljani, da se je treba pogovoriti za sklepanje dobrih prijateljstev. Po demokratičnih načelih in v svobodi se morajo ljudje sporazumovati, pa bodo v miru živeli dobre volje. Toda danes to načelo ne velja. Povsod si skušajo oblastniki ustvarjati »dobre prijatelje« z diktaturami in odrekanjem vsakršne svobode in svobodne volje človeštva. Kako naj pride mir, kako naj bo človeštvo dobre volje, če nasprotniki nočejo miru, nočejo sporazuma, nočejo reform krivične družbe.

Morda bo kdo rekel, da se pesem nanaša na duhovni mir in na duhovno dobro voljo. To lahko kdo trdi, toda brez življenskega miru in brez življenske dobre volje tudi ni duhovnega miru. Razredno sovraštvo, ki je vzraslo na krivičnih razmerah, je plod duha. Slabost človeškega duha, kriva vzgoja, da ta duh ni korakal z razvojem, ni socializiral napredka v prid človeštvu. In ta kriza človeškega duha ne more roditi ne duhovnega in ne telesnega miru. V ta namen je že treba, da ta duh napreduje in da se mu ugodí. Šele tedaj nastopi socialni in duhovni mir.

Delavska taborišča v parlamentu

Delavska javnost, glej poslanec!

Poslanec Sekula Zečević je stavil v narodni skupščini nujni predlog o uvedbi obvezne delovne službe. Nujnost predloga sicer ni bila priznana, vendar je pa zanimivo utemeljevanje zakonskega načrta.

Zečević pravi, da je o stvari premišljeval in jo študiral. Pri nas je preveč neizkoriščenih delovnih sil ali pa so izkoriščane nepraktično. To je treba popraviti že zaradi državnih financ, ki bi se z uvedbo te službe

znatno razbremenile. Načrt določa za moške 6, za ženske 2 meseca obvezne službe. Tudi vojaki naj bi se po 6 mesecev porabili za javna dela.

Gospod poslanec svojega predloga prav gotovo ni »študiral« s socialnopolitičnega stališča, marveč s stališča podjetnikov, ki izdružijo javna dela in bi zanje lahko dobili delovno silo napol zastoj.

V državi imamo nezaposlenost. Slabe mezde že danes. Konzum pa-

ker narod obubožava. Novi zakon, če bi se sprejel, bi bil le en vijak več, s katerim bi se izžemal narod.

Predlog je torej slabo »premišljen in preštudiran« ter tudi nasprotuje moderni socialni politiki in zlasti še gospodarski znanosti, razen, če misli Zečević na slaven pohod v suženjsko dobo.

Socialistična konferenca nasledstvenih držav

Socialistično gibanje in države zaveznice

Vodstvo rumunske socialno demokratične stranke je pooblaščen, da pripravi socialistično konferenco nasledstvenih držav. Udeležili bi se je socialisti iz Jugoslavije, Čehoslovaške, Avstrije, Madžarske in Poljske.

Med socialističnimi gibanji v posameznih državah male antanté in balkanske zveze je mnogo premalo vezi. Socialistično gibanje je med-

narodno gibanje, ki ima po vseh deželah ideološko iste cilje, čeprav se praktično in taktično pogostoma razlikuje, ker obstoje v raznih državah pač različne socialne, kulturne in tudi politične razmere. Razumljivo je, da je v državah, ki sodelujejo politično in gospodarsko, da v njih sodeluje tudi socialistično gibanje, se spoznava med seboj in uravnava skupno svojo politiko. To mora biti naš cilj.

Slabi izgledi

JRZ za sporazum z dr. Mačkom

Precej senzacionalne vesti o nekem skorajšnjem sporazumu med JRZ in dr. Mačkom so se izkazale kot netočne. Po pravkar završenih občinskih volitvah na Hrvaškem izgleda, da so podrti vsi mostovi, ki so še postojali med dr. Mačkom in JRZ.

Ob izpremembi v upravi SUZORA

Po vpokojitvi dosedanjega glavnega ravnatelja M. Glaserja

Dosedanji generalni ravnatelj Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Milan Glaser, je odšel v pokoj. Njegov naslednik je Radovan Matjašić, dosedanji pomočnik generalnega ravnatelja.

Mesto generalnega ravnatelja je važno za delavstvo. Zato upamo, da bo novi generalni ravnatelj vodil zavod v modernem in naprednem duhu.

Ob upokojitvi Glaserja so nekateri delodajalski listi grdo napadali poslovanje Glaserja, in sicer večinoma zaradi — pasivnosti zavoda, ki jo glavno povzročajo prav neplačani prispevki, ki jih dolgujejo razni delodajalci zavodu. To je bilo neokusno in neresnično očitavanje. Če pomislimo, s kakšnimi težavami se je bilo treba boriti za izvedbo zavarovanja, kjer ni bilo zmisla za socialno zavarovanje, je delo herojsko. Morda je bil riziko nekoliko krivo preračunan, ker ni nihče računal s poznejšo krizo ali premalo z izterjevalnimi težkočami, toda to ni Glaserjeva krivda, ampak razmer in izrednih razmer, ker država ne daje subvencij zavarovanju kakor po drugod.

Z naše strani moramo vsekakor priznati, da so bili Glaserjevi napori veliki, da je deloval za izpopolnitev zavarovanja zastopajoč načelo, da mora biti nosilec socialnega zavarovanja eden.

Pred tesnejšim vojaškim sodelovanjem male antante? Pariški listi trdijo, da je rumunski zunanji minister Antonescu povedal v Parizu, da namerava mala antanta skleniti podobno pogodbo, kakor je francosko-čehoslovaška o medsebojni vojaški pomoči.

govarja ideologiji fašizma, ki ga tudi obožuje.

Mednarodno tipanje poljskih politikov še ni definitivno zaključeno, vendar menimo, da bo javno mnenje večine poljskega naroda ustavilo pravočasno avanturistično vojno politiko poljske zlahte.

Pred volilno reformo na Ogrskem

Na Ogrskem so imeli doslej po deželi javno volilno pravico, v večjih mestih tajno. Po dosedanjem volilnem redu je moralo kandidatno listo podpisati deset odstotkov volilcev volilnega okraja. Po novem načrtu bo treba le sto notarsko legaliziranih podpisov za kandidatno listo. Kandidat pa bo moral založiti 2000 pengov (okoli Din 18.000) varnostne kavicije pri sodišču. Kandidati, ki v okraju ne dobe 25 odstotkov glasov, izgube kavicijo, ki pripade državi, sicer se kavicija vrne kandidatu. Volilni okraji bodo imeli povprečno 15

tisoč volilcev. Uvedeno bo tajno glasovanje in enotne državne liste za stranke v celi državi. Zaraditega se bodo morale manjše stranke družiti s sorodnimi, če bodo hotele priti do vpliva. Na Ogrskem je sedaj okoli 15 strank, po novem volilnem redu bodo mogle obstojati le tri ali štiri.

Načrt volilne reforme je očitvidno naperjen proti vplivu naroda v parlamentu. To lahko posnemamo že iz navedenih podatkov, ko podrobnih določb volilnega zakona še ne poznamo.

Poljska zlahta, mir in vojna ter socialisti

O Poljski čujemo pri nas malo. Poljski diplomati in državniki sprejemajo goste in hodijo sami v Berlin, Pariz in London. Vemo le to, da je tam diktatura zlahte, ki je vzela narodu politične pravice in ima sedaj parlament, ki ga je volilo le nekaj tisoč volilcev. Zlahta pa želi celo ta parlamentarizem zamenjati z avtoritativnim, kjer bi dalje odločali sami.

Poljska zlahta ima svoj zunanje-politični program, po katerem zagovarja revizionizem in kolonije zase. Ta program je prav podoben programom drugih fašizmov, ki pripravljajo vojno, in glavni vzrok nesoglasja med Čehoslovaško in Poljsko, ne pa malenkostno šlezijško vprašanje, ki ga publicistika vedno silí v ospredje.

Poljski socialistični »Robotnik« posveča temu vprašanju cel članek. Po njem zahteva poljska aristokratska reakcija v svojem programu revizionizem širšega obsega.

Najprej zahteva poljska zlahta priključitev Litve Poljski, Čehoslovaška se pa mora deliti, in sicer ta-

Tu ni ovinkov, ni skrivalic. Razvoj, čas zahteva svoje; zahteva, da se človeška družba zdemokratizira in socializira popolnoma sporedno z razvojem in duh z njo.

Tedaj bomo imeli čim popolnejši mir na zemlji.

ko, da dobi Poljska skupno mejo z Ogrsko. Del teh pokrajin naj dobi Ogrska, del pa Poljska, ki sedaj ločijo obe državi. Po tem načrtu bi Čehoslovaška izgubila Slovaško in Podkarpatsko Rusijo.

Tako okrnjena Čehoslovaška bi ne imela več potrebe, sklepati politične in gospodarske pogodbe z Rusijo. Čim bi pa Čehoslovaška pretrgala zveze z Rusijo, bi jo sprejeli v srednjeevropsko zvezo ali blok pod vodstvom Poljske, kjer bi kot majhna državnica ne imela vpliva. Po izvedbi navedenih reform in revizij bi Poljska pristopila bloku fašističnih držav.

Ali ima tudi sedanji režim tako zunanjo politiko ali ne, še ni gotovo. Poljska rabi posojilo, ki ga išče v Angliji in Franciji. Od tega posojila bo najbrže odvisno, ali zmaga politika zlahte ali politika vojske. Na Poljskem je namreč danes vojska tista, ki želi sodelovanja v opozicijo, dočim se zlahta zavzema za izrazit fašizem, še ostrejši kakor je danes!

Na Poljskem je opozicija režima velika. Socialisti in kmeti stoje odločno na stališču ustavne demokracije, kar dela režimu mnogo skrbi. Iz ugotovitev »Robotnika« je pa tudi razvidno, da poljska zlahta, ki hoče terorizirati ves narod, ni miroljubna ter da nje program popolnoma od-

Nacisti v Španiji ne morejo naprej!

S Francovim božičnim izprehodom v Madrid ne bo nič!

Od Francu prijaznega časopisja napovedana nova generalna ofenziva nacistov, katere cilj je bil zavzetje Madrida pred božičnimi prazniki, je pred par dnevi pričela, toda se je takoj na to zrušila v topovskem ognju vladinih čet. Franco je napadel na črti Villeneuva del Pardilo—Valdemorilo—Romano—Pozeula. Istočasno so javile njegove radijske postaje, da je na tem odseku prodrli fronto v globini sedem kilometrov. Vesti so se izkazale kot popolnoma netočne. Narobe, zadnje dni so vladine čete izvršile več protinapadov in so pognale nasprotnike iz njihovih postojank. Zlasti uspešen je bil napad pri Boadilli, kjer je Franco poizkušal svojo srečo že pretekli teden.

Pred Oviedom zmagujejo rudarji

Oblegano mesto Oviedo se najbrž ne bo moglo več dolgo upirati miličnikom. Te dni so oblegovalci končno razstrelili tovarno orožja, iz katere so se obleganci do poslednjega časa preskrbovali z municijo.

Proti Malagi tudi ne gre

Poizkus Franca, da napade vladino vojsko pri Malagi, se je tudi ponesrečil, čeprav je zbral tod precejšnje kontingente Marokancev, ki jih je deloma pritegnil z madridske fronte, kjer Marokanci vsled mraza ne morejo zdržati.

Mednarodna brigada,

ki se bori na strani vlade pred Madridom in stoji pod poveljstvom generala Kleberja, šteje 25.000 Francozov, Belgijcev, Angležev in Ru-

sov, 9000 Nemcev in Avstrijcev, 6500 Poljakov in Čehoslovakov, okrog 7000 pa je pripadnikov drugih tujih držav.

Mednarodna brigada razpolaga z 72 letali. Piloti so sami inozemci.

Ta armada je sestavljena iz samih prostovoljcev.

Kakšen je splošen položaj?

Odporna sila vladinih čet postaja vedno jača. Najboljši dokaz za to je dejstvo, s kakšno lahkoto so bili odbiti napadi nacistov v zadnjem tednu.

Anglija svari Nemčijo

pred nadaljnimi vojaškimi transporti v Španijo

Nemčija in Italija sta doslej poslali v Španijo več tisoč mož redne vojske.

Del Nemcev, »plavolasih Marokancev«, kakor jih imenujejo, se že bori pred Madridom, doslej brez vidnega uspeha.

Te dni pa je bila angleška jav-

Tudi v zraku se kaže naraščajoča moč vladinega letalstva. Pri napadu nacističnih letal na Madrid, dne 17. t. m., so nacistični bombarderji dospeli samo nad predmestje Tetuan, takoj nato pa so se morali umakniti pred napadom vladinih letal, ki so sestrelila pet nacističnih letal. Kljub temu je bombni napad zahteval 300 smrtnih žrtev, žena in otrok. Porušenih je bilo okoli 50 delavskih hiš.

Reorganizacija vladine vojske je skoro popolnoma izvedena.

nost obveščena, da pripravlja Nemčija transport pet divizij v Španijo, kar je izzvalo silen protest.

Angleški zunanji minister Eden je opozoril nemškega poslanika, da bi Anglija morala smatrati nadaljnje nemške vojaške transporte — za okupacijo Španije.

Ruske vojne ladje v Sredozemskem morju

Potopljen sovjetski trgovski parnik

Te dni je bila moskovska vlada obveščena, da so nacistične vojne ladje zažgale in potopile sovjetski trgovski parnik »Komsomol«, ki je plul na odprtem morju, natovorjen z nafto za Belgijo.

To je izzvalo v Rusiji silno ogorčenje. — Sovjetska vlada je obve-

stila angleško in francosko vlado o tem dogodku, s pozivom, da se pridružita akciji za zaščito svobode brodarstva.

Obenem javljajo, da je Rusija odločena poslati večje število vojnih brodov v Sredozemsko morje, da zaščiti svoje interese.

Mednarodni fašizem je začel špansko državljansko vojno

Španska državljanska vojna je pravzaprav odjek dveh svetovnih naziranj, ki ima svoj povod in inicijativno v mednarodni politiki. V mednarodni politiki se bijeta za svoje uveljavljanje demokracija in fašistična diktatura. Demokracija, ki hoče, kakor pravi Ž. Balugdžič, svobodo in samolastno urejevanje v svoji državi ter sporazum z drugimi državami, dočim fašizem odreka svobodo narodu v lastni državi in vmešavanje v tuje države, ki povzročajo spore in sovraštva med narodi.

Napoved križarske vojne proti boljševizmu je le pretveza, ki naj še bolj onemogoča sporazum med narodi.

V španski državljanski vojni je očitno voditeljica akcije nacistov Portugalska. Portugalska je najprej odklonila predlog nevmešavanja v špansko državljansko vojno. Morda sta jo k temu privedli Italija in Nemčija, ki sta že prej imeli zveze s Francosom ter pripravljali tla s tiskom in raznimi agenti. Portugalska je morala odkloniti pristanek na nevmešavanje. Italija in Nemčija pa sta imeli svoje pomisleke, da se je

rešitev vprašanja zavlekla, a medtem sta pridno preskrbovali upornike z vojninimi potrebščinami.

Na ta način je fašizem zopet varal mednarodno politiko, čeprav je bilo mednarodno edino pravilno, da se nudi podpora legalni vladi, ki je bila izvoljena po narodovi volji.

Blum sam je izjavil na veliki manifestaciji, da bi druge države morale podpirati legalno vlado, ker pa ni mogoče prodreti s tem stališčem (nasprotujejo mu fašistične dežele), preprečimo vsaj vmešavanje drugih držav v špansko državljansko vojno.

Žal, da je fašizem iznova pokazal svojo neiskrenost, svojo verolomnost, da želi, hoče in se bori za mir ter za sporazumno reševanje mednarodnih vprašanj.

Pod krinko borbe proti boljševizmu, ki je prazna fraza, kakor so bile imperialistične križarske vojne, preliva španski narod pred Madridom potoke krvi za svoje človečanske svoboščine in pravice. Zancitili so požar v Španiji reakcionarni, klerikalni in fevdalni zaščitenci pod protektoratom mednarodnega fašizma, zločin, ki jim ga zgodovina nikdar ne more odpustiti.

V avstrijskem klerofašizmu poka

Spori v vladi

Dne 31. decembra poteče veljavnost izjemnih zakonov o prepovedi snovanja političnih strank. Zakon je naperjen proti socialistom in nacistom. Kancler Schuschnigg in njegova klerofašistična okolica je za to, da se zakoni podaljšajo, nekateri ministri so proti temu. Seveda gre tem ministrom samo za to, da se obnovi nacistično gibanje. To pa zopet ne gre, ker ni mogoče, da bi nacisti smeli delovati, socialisti, ki imajo ogromno večino delavstva za seboj, pa ne. Klerofašizem se silno boji, da bi ukinitve izjemnih zakonov potresla režim. (Najbolje bo, da sprejmejo demokratičen zakon o svobodnem snovanju strank, čijih statute in program — pa odobri vlada. Tako bodo imeli demokracijo in reakcijo, svobodo in nasilje, vse ob enem.)

Kitajski generali se še niso pobotali

Čankajšek je še vedno vjet

Uporni general Čansuljan še vedno ni izpustil generala Čankajšeka, predstavnika nankinške vlade. Pogajanja za pomirjenje med vlado in uporniki niso uspela. Nankinška vlada je poslala svoje čete nad Čansuljana in njegovo vojsko. Ker je pa Kitajska velika dežela brez železnic in potov, bomo še nekaj dni počakali, predno se bodo udarili.

Abesinija in Španija

Anglija in Francija sta umaknili svoja poslaništva v Addis Abebi

V Rimu smatrajo, da je to prvi korak k priznanju zasedbe Abesinije po Italiji. Po nekaterih vesteh se je Italija zato obvezala, da bo opustila vsako vmešavanje v Španijo. Vest je izzvala v Nemčiji zaprepaščenje.

Nove delniške družbe v Jugoslaviji 1936

Letos je v enajstih mesecih ustanovljenih 37 delniških družb z glavnico 145 milijonov dinarjev

V enajstih mesecih tega leta je bilo v Jugoslaviji ustanovljenih 37 novih delniških družb z glavnico 145 milijonov dinarjev. Lani je bilo ustanovljenih le 35 družb z glavnico 49.6 milijonov dinarjev.

Od teh družb jih je 18 (z glavnico 100.1 milijonov) v Beogradu, 8 (24.7 milijonov) v Zagrebu, 11 (20.3 milijoni) po drugih krajih.

Te družbe se dele po gospodarstvu:

	družb	glav. v milij.
rudarstvo	6	71.0
živilska ind.	3	26.5
parcel. zemlje	4	18.7
trgovina	14	12.1
tekstilna	4	5.5
kemična ind.	2	5.1
razno	5	6.2

Deset delniških družb se je samo prenosovalo. Te so že prej imele glavniškega kapitala 61.1 milijonov dinarjev. Zaraditega se je povečal delniški kapital letos v enajstih mesecih dejansko le za 77 milijonov dinarjev.

Sovjeti ne pošiljajo orožja v Španijo

Sovjetska brzojavna agencija najodločneje zanika vesti nemške fašistične poročevalske službe, da Rusija tovari v lukah v Črnem morju vojni material za Španijo. Te vesti širi nemško časopisje samo zato, da mu ni treba odgovarjati na konkretno iznešene obtožbe o nemških pošiljkah orožja in vojakov v Španijo.

Rusija svari Japonsko

Napadalni pakt držav, ki niso v Zvezi narodov

»Prager Presse« poroča:

Na kongresu sovjetov sta govorila predsednik vlade Molotov in zunanji komisar Litvinov. Oba sta ostro napadala vojno politiko fašističnih držav. Litvinov je izjavil, da bo Rusija kos vsakemu napadalcu. Organizacija miru je potrebna, ker fašizem v Evropi išče za svoje namene slabotne točke, kakor dokazuje poizkus v Španiji.

Fašizem ni našel v Društvu narodov nobenega zaveznika, zato se je obrnil na dežele, ki imajo tudi napadalne cilje, da sklenejo z njim blok proti »mednarodni komunistični nevarnosti«. Litvinov trdi, da je ta pakt sklenjen posebej med Nemčijo in Japonsko ter posebej med Italijo in Nemčijo. Italija pa, da hoče z Japonsko skleniti dodatno pogodbo, sporedno z nemško.

Japonska soldateska si tako razlaga pogodbo z Nemčijo, da je že dvakrat napadla ozemlje Rusije z znatnimi silami. Litvinov svetuje japonski vojski, da naj za svoje izprehode poišče kako bolj oddaljeno pot, ne pa mandžursko-rusko mejo.

Objavljena japonsko-nemška pogodba je le krinka za neko drugo pogodbo, ki je bila sestavljena in najbrže tudi podpisana, ne pa objavljena. V teh pogodbah komunizem

niti omenjen ni. Kljub svojim programatičnim izjavam, da je pogodba proti mednarodnim zvezam in kombinacijam, izvzemši nenapadalne pakte, je nemški fašizem sklenil z desetstično kilometrov oddaljeno Japonsko pogodbo, in sicer ne nenapadalno pogodbo. Dogovor ima namen, da vojno, ki bi nastala na kontinentu, razširi vsaj na dva, če ne več kontinentov. Italijanski fašizem se je kljub svoji izjavi po zasedbi Abesinije, da teritorialno nima več zahtev, pridružil agresivnim pogodbenikom in japonska vlada je proti zagotovilo sovjetski uniji, da bo vedno vpoštevala vsak nenapadalni pakt, sklenitvi takega pakta pristopna le, če Nemčija temu pritrudi.

Molotov meni, da je pot za pustolovščine svobodna. To pripominja, ne da bi se hotel vmešavati v notranje razmere kake države, ker vidi, da se kujejo načrti proti Kitajski, Evropi in sovjetski Rusiji. Vse to so prikriti osvojevalni načrti. Nemčija se najbrže otresa Društva narodov, da bi bila svobodna v svojih vojnih akcijah. Zato tudi ni podpisala vzhodnega pakta ter ga poizkuša s svojo politiko onemogočiti. Naloga sovjetske Rusije pa je in ostane, čuvati mir ter biti pripravljena na vsakršno zaroto ali nakano od zunaj.

Za razširitev socialnega zavarovanja nameščencev

V Beogradu se je mudila te dni deputacija predstavnikov nameščenskih organizacij, v kateri se je nahajal tudi s. Petejan. Deputacija je bila sprejeta tudi pri ministrskem

predsedniku. Dobila je zagotovila, da bo zavarovanje privatnih nameščencev v teku proračunskega leta 1937-38 razširjeno na vso državo.

Moč zadružništva v Jugoslaviji

Kongres glavne zadružne zveze

V Beogradu se je te dni vršil kongres glavne zadružne zveze. V zvezi je včlanjenih preko svojih revizijskih central 7.254 zadrug, ki štejejo 918.114 članov. Deležni kapital teh zadrug je znašal v preteklem letu Din 831.976.658, t. j. za okroglo 56 milijonov Din več kot l. 1935.

Kljub precejšnji sili, ki jo predstavlja zadružništvo pri nas, pa lahko trdimo, da je v zvezi in ni v stanu braniti niti svojih življenjskih interesov. Zlasti so na slabem konzumne zadrug, ako odštejemo privilegirane zadrug uradnikov in železničarjev.

Božič nekdanj in sedaj

O rojstvu Jezusa odrešenika nam pripovedujejo samo ustno izročilo in evangeliji, ki so bili napisani mnogo kasneje. Da ni o rojstvu tesarjevega sina točnejših podatkov, zlasti nobenih zapiskov, je spričo njegovega skromnega porekla in tedaj vladajočih razmer razumljivo. Šele v 4. stoletju po našem časovnem štetju se prične uveljavljati Božič, ki ga praznujemo vsako leto 25. decembra, kot glavni praznik kristjanov. Pravoslavna cerkev slavi Božič šele 6. januarja. Praznovanje katoliškega Božiča, 25. decembra, pa je skoro neposredno o zimskem kresu, v času, ko so nekoč slavili narodi evropskega severa svoj največji praznik. V 5. in 8. stoletju je prirejala duhovščina pred Božičem še najrazličnejše slovesnosti, ki se pa dandanes vrše v mnogo skromnejši obliki v adventu. Težje se je odločila cerkev, da je združila praznik svojega Novega leta, ki je praznik obrezovanja Jezusa in ga je obhajala tri dni po njegovem rojstvu, s praznikom kalendarkega Novega leta, kajti praznik Novega leta je poganskega izvora.

Ta dejstva nam kažejo, kako ozko so povezani krščanski in poganski običaji, ki se odražajo v praznovanju Božiča. Orientalne, zapadnjaške in poganske ideje so bile morda ne samo za določitev dneva praznovanja, ampak tudi za način praznovanja Jezusovega rojstva.

Cerkev je tem lažje združila poganski praznik zimskega kresa, praznik luči, s praznikom Jezusovega rojstva, ker je tudi sama proglasila utemeljitelja nove človeštvo odrešujoče vere kot luč sveta. Poganski narodi so praznovali zimski kres, t. j. čas, v katerem so mislili, da se solnčna obla zopet približa zemlji, celih dvanajst noči, od 25. decembra do 6. januarja. Vsekakor časa dovolj za prirejanje raznih zabav, proslav in veselje. Na čast solncu so zažigali kresove in spuščali po bregovih iz smrečja spleteno gorečo kolobarje. Čudo, ki se je leto za letom dogajalo v naravi, so poganski narodi pripisovali božanstvom. Kot dobra poznavalka človeške miselnosti in praktična vzgojiteljica, je cerkev umela vsa ta izročila ohraniti, izrabititi in prikriti. Silen kulturni vpliv, ki ga je imel Rim na ostali svet, se pozna tudi v običajih katoliškega Božiča. V starem Rimu so okoli 17. decembra praznovali saturnalijske, kot spomin na tkzv. »zlati vek«, v katerem je vladal bog Saturn. Prvotno je trajalo praznovanje tri dni. V dobi cesarstva so praznovanje podaljšali na pet in pozneje celo na sedem dni. Za to že 200 let pred našim časovnim štetjem vpeljano slavje so bile značilne ogromne pojedine, ki so jih takrat prirejali. Poleg tega so se ljudje

T. M.:

Božič proletarskih otrok!

Vi drugi imate zakurjen dom,
vi drugi imate potice,
mi se ne vemo ogreti pri kom,
premrle so naše ročice.

Vi drugi ste dobro večerjali,
vi drugi ste dobre volje,
a nas ste surovo ozmerjali,
pogнали nas v sneg, na polje.

Vam drugim po smrekah lučke goré,
pod njim daril je vse polno,

v naših očeh le blestijo solzé,
srce nam je gladno in bolno.

A vendar nam v dušah ogenj gori,
ki nam ga nikdar ugasite:
naš up, da se nam dan sveti dani,
ki spolni nam želje vse skrite.

Vam drugim pustimo razsvetljen salon,
darila, večerjo, potico,
in čakali bomo, da vdari naš zvon,
da vkrešemo božič s pravico!

medsebojno obdarovali z voščeniimi svečami in majhnimi glinastimi figurami, ki služijo otrokom kot igrača. Tudi kockanje za orehe je bilo v navadi. Celu sužnji, ki so bili v starem Rimu strašno izkoriščani, so v dneh, ko so Rimljani obhajali saturnalijske, bili prosti in deležni veselja, katero je valovilo v mestnem obzidju. Pozneje se je uvedel običaj, da so za dobro veseljačenja izvolili posebnega kralja, kot n. pr. dandanes v pustnem času princa Karnevala. V tem tiči prisposoda za vlogo kralja, katero so rimski vojaki namenili Kristusu v znak zasmehovanja pred križanjem, ko so ga, kot pripoveduje sv. pismo, kronali s trnjevo krono, ga ogrnili s plaščem in mu dali v roko žezlo — trs.

Odsev teh starorimskih saturnalijskih lahko opazimo tudi v načinu praznovanja krščanskega Božiča. **Praznično veselje, ki naj bi ga bili deležni po možnosti vsi ljudje, poizkus premostitve vseh socialnih razlik,** svečke na božičnem drevescu, darila, pojedine, vse to so menihi prevzeli in vpletli tudi v katoliško božično idilo. Seveda prihajajo v praznovanju Bo-

žiča, poleg teh rimskih običajev in idej, tudi ideje čisto krščanskega izvora do veljave. Predvsem legenda o Jezusovem rojstvu. Jaslice (ponekod prirejajo celo božične igre) in božične pesmi, so čisto krščanskega porekla.

Nasprotno pa nas božično drevo spominja na iz smrečja spleteni ognjeni kolobar, ki so jih poganski severni narodi, božanstvom solca na čast, spuščali ob zimskem kresu po bregovih navzdol. Tudi razne vrste božičnega peciva, kot štručke, sadni kruh itd., so poganskega izvora.

Božičnemu prazniku lastna je ideja miru. Vseposod po deželah, kjer se ta praznik slavi, se smatra božični čas kot čas miru. V tem pa se ne odraža samo ideja krščanske ljubezni do človeštva, ki je v življenju tako malo resnična, ampak tudi veselje, ki je navdajalo Rimljane v času, ko so praznovali saturnalijske. Božič torej ni popolnoma krščanskega izvora. Najraznovrstnejši običaji nas spominjajo na prastare vplive, ki so ga oblikovali, mu dali zunanjo formo in notranjo vsebino. Dr. M.

Otroci in igrače

Iz obdarovanja otrok za Miklavža in Božič, so napravili odrasli veliko skrivnost, ki jo skrbno čuvajo pred mališi. Pripovedujejo jim izmišljene storijske o dobrem Miklavžu in Božičku, ki hodita po svetu in obdarujeta — pridne otroke.

Vsaj tako je bilo včasih, v tistih časih, ko še ni bilo duha ne sluha o sedanjih krizi in je od zaslužka, razen za hrano, obleko in stanovanje, ostalo tudi še za druge potrebe. Dandanes je stvar drugačna. Storijske o Božičku se je preživela. Kajti, mnogo, mnogo je pridnih, ki gladujejo in trpe pomanjkanje. Tu ni izjeme med odraslimi in deco. Tak je pač narobe svet!

Ali ni smešno, ako te pokara soseda: »Ob vse veselje boste spravili otroka! Zakaj mu poveste resnico o Miklavžu in Božičku?!«

Zakaj prikrivati otroku resnico, zakaj mu lagati, ko pa je skoraj gotovo, da bodo razmere, katerih žrtev postaneš prej ali slej, razkrile to laž otroku, kateremu boš ostal dolžan — prazne obete. Takrat bo razočaranje pri otroku mnogo, mnogo večje, kot pa, ako mu takoj poveš, da je od očetovega zaslužka odvisno, koliko in kako se bo lahko igral.

Ali še nisi pomislila, koliko je otrok, ki vedo o Miklavžu in Božičku samo to, da ti dve imeni pomenita več dela za njih pridne roke, več zaslužka za vso družino in večji kos kruha?

Revni, izkoriščani otroci, otroci brez mladosti, delajo od jutra do večera sklonjeni, zverženi, v zatohlih sobah brez solca. Igračke delajo za svoje sovrstnike, za otroke. Mladostni starci so to, ki pomembno smeh-

ljajoč se, govore o igračkah za otroke in o Božičku, ki so sami. Otroci brez iluzij, ki vedo, kako se izdelujejo konjički, vozički, puže, hišice in mobilje, kako jih je treba poslikati, zlepit, zrezljati in pooblati. Igračke, ki jih izdelujejo z babico in stariši, ne vsebujejo za nje nobenih skrivnosti in kar nič jih ne miče, da bi se z njimi igrali. Taki so v delo vpreženi otroci, ki se ne znajo igrati, ker morajo delati, ki se ne morejo igrati, če ne delajo.

Tudi igračkam se pozna duh časa, ki stoji v znamenju tehnike. Železnice na električni pogon, avtomobili, dinamostroji, elektriški likalniki in peči, telefoni, in še cela vrsta drugih kompliciranih aparatov v miniaturi, so dandanes otroške igrače. Mnogo pomembnejši kot te vrste igrače, so zložljivi modeli, ob katerih se otrok uči samostojno graditi, zlagati, misliti in prevdarjati. Take igrače imajo za otroka velik vzgojni pomen. Na igračah lahko opazujemo ne samo tehnični in kulturni razvoj, ampak tudi veliko izpremembo, ki je nastala pri ocenjevanju otroka in njegovih zmognosti. Poprej enkrat smo potisnili otroku igračo v roke, rekoč: Tu imaš, igraj se! Igračke so bile tedaj predmeti, ki so služili odraslim za uporabo, samo da so bili prikrojeni za otroka. Dandanes skušamo razgibati in spoznati duševnost otroka in poizkušamo na podlagi opazovanj napraviti gotove zaključke, ki jih potem lahko s pridom uporabljamo za usmeritev otrokovega življenja in igranja. Razvoj časa je prinesel tudi izpremembo glede ocenjevanja otrokovega igranja. Igranje smatramo sedaj kot delo in zaposlitev otroka. Otrok naj se igraje uvaja v delo. Otrokovo igranje bodi ustvarjajoče, ne mehanično. Duh nove vzgoje veje tudi iz novovrstnih igrače naše dobe.

Josef Bloch umrl. V Pragi je v torek umrl, 65 let star, Josef Bloch, ki se ga današnje delavstvo le malo spominja. Bloch je mnogo let izdajal in vodil Sozialistische Monatshefte, ki jih je ustanovil znani Bernstein. Revija je prinašala socialistične članke z nekako revizionistično tendenco, ki pa dejansko ni bila revizionistična, ampak ofenzivna v duhu praktičnega socializma. Po svojem mišljenju je bil privrženec Kautskega in Bebla in so bile njegove inicijative in njegovo izobraževalno delo velikega pomena. Bloch je v Nemčiji tudi prvi propagiral sodelovanje delavcev in kmetov. Živel je sedaj kot emigrant v Pragi.

Božič 1914

Kurt Heilbut.

Dan pred Božičem so prinesli Hell Landa šest ur daleč na nosilnici v vas, kamor prihajajo ranjenci od vseh strani.

Tu leže sedaj tesno drug poleg drugega. Že dolga dva dneva. Tretji dan jih nalagajo na voz, po dva in dva. Poleg Landa leži tovariš, s prestreljenimi prsi. Sanitetni voz odskakuje na trdih tleh; vsak sunek pa povzroča ranjencu nove silne bolečine. Iz ust se mu trgajo bolešni kriki, ki zamirajo v pridušenem stokanju.

Hell Land poizkuša, da bi z rokami podprl svojo ranjeno nogo. Pa je preslab, roke mu odpovedo. Od bolečin si grize ustnici, da bi ne kričal.

Enajst ur že traja vožnja. Enajst ur se že vozijo — lačni in prezebli. Samo enkrat na vsej dolgi poti dobe kozarec toplega čaja. In dalje drdrajajo vozovi kljub vsem mukam! Samo proč! Proč, čim dalje proč od kraja, katerega se spominjajo z grozo v srcu!

Proč, le proč od hiš, ki so se vnele med treskom topovskih granat!

Proč od hiš, ki so bile polne ranjencev — vseh ni bilo mogoče rešiti. Okoli trideset mož je zgorelo v plamenih. Petdeset jih je končalo svoje življenje na prav tako strašen način v skednju pred vasjo.

Noč se spušča na zemljo, ko pridrdrajo vozovi do mesta. V nekem izpraznjenem šolskem poslopju jih polože enega poleg drugega na prgišče slame. Tu prebijejo noč in še naslednji dan.

Zvečer jim postavijo v sobo smrekovo drevesce. Tri, štiri svečke brle na njem in žalostno razsvetljujejo sobo.

Duhovnik pride in jim čita božično prigodo:

»In zgodilo se je v onem času, da je cesar Avgust izdal zapoved, da se vsi ljudje popišejo...«

Toda besede o revnem rojstvu božjega deteta ne vzbude v njihovih srcih niti najmanjšega sočutja. Veselo oznanilo ne pomeni za nje nobene tolažbe, kajti neskončna je njihova lastna bolečina.

Naslednje jutro pride drug duhovnik in jim čita prigodo, ki so jo slišali prejšnji večer, še enkrat. V mrazu svetlega dne se zde besede še manj tople, kot sinoči v večernem

mraku. Zdi se, da je to vse, kar jim moreta nuditi duhovnik in cerkev. Samo to obljubo torej, kateri več ne verujejo, kateri več ne zaupajo.

Kako vse drugačen je mladi zdravnik, bled in upadel v obraz, ki bi rad vsakomur pomagal; izgleda, kakor da bi v spanju vedno znova doživljal vse strahote tistih dni. Prinese jim božično darilo: par komadov čokolade. Pravično jo razdeli med sedemnajst ranjencev. In glej, ker daje z ljubeznijo, se zgodi čudež: kot je bilo mogoče nekoč tisoče nasititi z enim kruhom, je tudi vsakemu izmed njih en košček dovolj.

Zopet se znoči in zopet napoči dan.

Drugi božični dan. Zgodaj zjutraj že grme topovi. Vmes regljajo strojnice. Bliže, vedno bliže mesta prihaja peklenško grmenje.

Zdravniki in sanitejci beže; vsak beži, kdor le more. Samo težko ranjeni ostanejo.

Izmučen pomisli Hell Land: To je torej konec? Pri vsakem strelu, ki udari nekje v bližini, jim vstane pred očmi ista strašna slika: goreče hiše, polne ljudi, ki niso v stanu, da se rešijo...

Tako čakajo ure in ure. Česa ne-

ki? Na granato, ki bo storila konec vsemu njihoveemu trpljenju? Na ljudi, ki morajo priti in jih rešiti? Saj niti sami ne vedo na kaj čakajo!

Ah, kdor bi mogel moliti! Sami ne morejo več. Skoro vsi so v teh dneh izgubili živo vero svojih otroških let. Saj ne morejo razumeti! Ne morejo razumeti, da je visoko gori na nebu Bog, ki vse te grozote dopušča. Bog, s čigar voljo in vednostjo se vse te strahote dogajajo!

V nekem kotu leži mlad častnik. Strel v glavo. Skoro ves čas se premetava v grozničavi mrzlici in blede. Kadar se mu vrne zavest, kriči in ječi: »Zakaj me puste tu ležati? Zakaj me ne pošljejo proč! Jaz sem vendar častnik!«

Revše! Ali se tu, v preddvorju smrti, ne nehajo predpravice in razredne razlike? Ali niti tu, pred obličjem smrti, ne prevladuje človečnost med ljudmi?

Še veliko dni in noči je prebil Hell Land na bojnem polju. Nedelj in delovnikov. Toda noben dan ni bil tako zelo žalosten, tako poln trepetov, kot ta drugi božični dan leta 1914...

Tretji dan jih končno odpošljejo dalje, iz območja eksplodirajočih

Doma in po svetu

Prihodnja številka »Delavske Politike« izide v ponedeljek, dne 28. decembra, novoletna številka pa v sredo, dne 30. decembra.

Razvoj na Hrvaškem dobiva novo lice. V ospredje se silita Stepinacov klerikalizem in dr. Pernerjeva opozicija. Zato opažamo, da se je pričela posebne vrste politika, ki meri osti proti tujim, napol tujim elementom, prav na isti način kakor ob pričetkih fašizma drugod. Ta pojav utegne biti jako neprijeten za reševanje hrvaškega vprašanja.

Razveljavljene volitve — v 3 občinah. Časopisi so poročali, da je upravno sodišče v Celju razveljavilo občinske volitve v Trebeljnu, ker je volilna komisija po 6. uri zvečer zabranila volitve onim, ki so stali še pred vratmi volilnega lokala. Iz podobnega razloga pa je upravno sodišče razveljavilo občinske volitve v občini Dobova ter v občini Zibika. Tudi v teh občinah so bili deloma volilci izprti od volitev, deloma pa so sporni volilni glasovi, tako da so v obeh občinah odrejene nove volitve.

Tožbe hranilcev bivše avstro-ogrške poštne hranilnice proti državnemu erarju. Že pred mnogo leti se je izvršila likvidacija bivše avstro-ogrške poštne hranilnice in je tedaj naša država prejela vse vloge naših državljanov izplačane. Več let že pritiskajo hranilci na državno blagajno, da jim naj prevzete hranilne vloge, ki so vsled razvrednotenja denarja itak skopnele skoro na nič, nakaže. Toda vsi naporji so ostali zaman. Vsled tega so sedaj nekateri hranilci vložili tožbe proti državnemu erarju. Najbrž bodo že prve tožbe zadostovale, da bo državna blagajna pričela z izplačevanjem prevzetih obveznosti.

Sarajevska občina bo gradila delavska stanovanja. Gradnja malih stanovanj je važna iz socialnopolitičnih razlogov in gospodarskih. Občinska stanovanja so ovira stanovanjskemu oderuštvi in po amortizaciji zazidane glavnice čist dohodek občine. Sarajevska občina dobi štiri milijone dinarjev posojila brez obresti od Borze dela. Občina pa ni gradila pravočasno, zato se ji je podaljšal rok do 1939 ter mora do takrat zazidati vsaj dva milijona, če ne, se bodo zaračunale obresti po 2 odst. To vprašanje karkoli ne-...

Nezaslišana spekulacija s stavbnimi parcelami vlada v Beogradu in Zagrebu. Najvišja doslej ugotovljena cena za stavbno parcelo v Zagrebu znaša samo Din 31.250 za kvadratni meter. To je vsekakor rekord oderuštva. V hiši, ki se zgradi na takem prostoru, pač ne more stanovati noben delavec ali nameščeneec.

granat. Zopet teko ure brez konca in kraja. Ure polne gorja in muke na vozovih, ki odskakujejo po trdi razorani cesti.

Vojna bolnica. Mrko izgleda v njej. Zdravniki, nosači, sanitejci delajo neumorno. Vsega ne zmorejo, preveč je za nje. Preveč jih je, ki jih kličejo od vsepovsod, od vseh strani. In vendar delajo več, kot zmorejo — v dveh dneh omagajo trije izmed njih vsled napora! Zdravniki delajo noč in dan. Toda vsak dan prihajajo novi ranjenci. Stotine. Tisoči.

Vsega primanjkuje. Niti najpotrebnejšega ni več mogoče dobiti. Za dve hiši polni ranjencev je na razpolago ena sama nočna posoda! Zato morajo ubožci pri vseh svojih bolečinah mnogokrat ure in ure čakati, predno morejo opraviti svojo potrebo.

Mlad delavec leži poleg Landa. Leži tih in — z zaprtimi očmi. Težko trpi. Z njegovega ležišča se širi neznošen duh gnijočega mesa.

Nad kolenom ga je zadel krogla. Noge ni več mogoče rešiti. Drugo jutro ga odnesejo v sosedno sobo, da mu odrežejo nogo. Deset parov oči ga spremlja, ko ga nosijo. Vsi pozabijo,

Ilegalni boj avstrijskih socialistov proti klerofašizmu

»Arbeiter-Zeitung« v Brnu ne izhaja več

Inozemski informacijski urad avstrijskih socialistov v Brnu sporoča, da je tednik »Arbeiter-Zeitung«, organ avstrijskih socialistov, ki je po krvavo udušeni vstaji avstrijskega delavstva v februarju 1934, izhajal v Brnu, moral prenehati.

»Arbeiter-Zeitung« je izhajala doslej v dveh izdajah: za ilegalno propagando v Avstriji namenjena izdaja je izhajala vsakih 14 dni, za ostalo inozemstvo določena izdaja pa tedensko.

Ustavljena je le tedenska izdaja »Arbeiter-Zeitung«, ki je bila namenjena predvsem inozemstvu. Za ilegalno propagando v Avstriji namenjena 14 dnevna izdaja pa ostane in jo bodo delavci v Avstriji dobivali dalje.

O ustavitvi »Arbeiter-Zeitung« piše centralni odbor rev. avstrijskih socialistov v svojem obvestilu z dne 22. novembra, da je ogorčenje avstrijskega režima nad »A. Z.« razumljivo. Kajti »A. Z.« je najbolj čitan list v Avstriji in vsi naporji avstrijskih oblasti, da preprečijo uvoz lista, so ostali brezuspešni. Ako se policiji tu in tam tudi posreči zaseči

kakšen transport, potem je njen strah spričo velike množine zaplenjenega materiala večji, kot pa njeno veselje nad posrečeno zaplenbo.

Avstrijska vlada se je trudila, da bi z diplomatskim posredovanjem dosegla prepoved legalnega izhajanja »A. Z.« v Čehoslovaški. Do pred kratkim brez uspeha. Toda tudi čehoslovaška demokracija, ogrožena od vseh strani, je sedaj začela popuščati pred fašizmom in ni njeno zadržanje napram zahtevam malih fašistov nič manj nesamozavestno in neodločno, kot je zadržanje velikih demokracij proti drznostim velikih fašistov. S koncesijami avstrijskemu fašizmu upa izboljšati svoje odnošaje do rimskega bloka in doseči, da jo ne bodo prezrli pri razgovorih o gospodarskem sodelovanju v Podunavju.

Zadnje tedne je avstrijska vlada v Pragi vedno bolj pritiskala, dokler ni dosegla ustavitve »A. Z.« Toda naj avstrijska vlada doseže v Pragi proti »A. Z.« karkoli že hoče, naj njeno časopisje še tako triumfira, za eno je poskrbljeno: »A. Z.« v Avstriji ne bo izginila.

Konferenca škandinavskih delavskih strank

pod predsedstvom danskega ministrskega predsednika s. Stauninga

Dne 15. in 16. novembra je odbor škandinavskih delavskih organizacij imel v Kodanju letošnjo konferenco. Konferenca so se udeležili ministrski predsedniki Švedije, Norvegije in Danske. Predsedoval je ministrski predsednik danski, s. Stauning, ki je ugotovil, da so pri zadnjih volitvah na Finskem dobili socialisti 38,6 odst., na Norveškem 42,5 odst., na Švedskem 45,9 odst. in na Danskem 46,1 odst. glasov. Poročali so švedski zunanji minister Sandler o gospodarskem sodelovanju nordijskih dežel, švedski prometni minister Forslund o sodelovanju škandinavskih delavskih

organizacij na mednarodnih konferencah dela v Ženevi, prejšnji finski ministrski predsednik vlade Tanner o boju proti krizi in o načrtnem gospodarstvu, Danec Kristijan Jensen o izmenjavanju mladih delavcev v škandinavskih deželah. Konferenca je sklenila izdelati mezno statistiko v svrhu skupne ureditve zakonodaje in delavskih mezd. Prihodnja konferenca se bo vršila v Stockholmu. Po konferenci se je vršila velika delavska manifestacija, na kateri so govorili vodilni sodrugi vseh škandinavskih dežel. Nazadnje se je odigrala »internacionala« pod vodstvom dvornega opernega kapelnika.

Predlog glede odlikovanj. V skupščini pripravljajo predlog glede odlikovanj. Ker je mogoče, da je ta ali oni, ki se ga predlaga v odlikovanje, v posesti kakšnega odlikovanja bivšega habsburškega cesarja, naj bi se zahtevalo, da poprej objavi v uradnem listu, da vrača habsburško odlikovanje. To je tem bolj potrebno, ker pisarna za podeljevanje habsburških redov baje še vedno postojata in sicer se trenutno nahajata na gradu Steenockerzeel v Belgiji, kjer prebivajo Habsburžani.

Judje se branijo. Pred sodiščem v Petrogradu se je dne 30. novembra vršila razprava v tožbi zveze izraelskih verskih občin proti uredniku jugoslovanskega nacističnega lista — »Erwache«, ker je v celi seriji člankov hudo žalil Jude in proti njim hujskal čisto po vzgledu zloglasnega rajhovskega fašističnega lista »Der Stürmer« (k. u. l.).

Obtožbo je zastopal državni tožilec, češ, da gre za delikt po čl. 5 zak. o zaščiti države. Po določbah tega zakona je kazniv vsak, kdor neti plemensko ali versko mržnjo. Sodišče je tožbo zavrnilo, češ, da so ustavno priznana plemena samo Slovenci, Hrvati in Srbi, ne pa tudi Judje. Pač pa je vsakemu Judu na prosto dano, da vloži tožbo radi razžaljenja časti proti uredniku lista po določilih kazenskega zakona. Gonja proti Judom je seveda velika neumnost in hudobija. Vodijo jo rasistični fašisti v Nemčiji in pri nas, ki so sluge kapitalizma. Namesto, da bi ljudstvu povedali, da leži zlo v gospodarskem sistemu, pa za vsako krivico, ki se zgodi, obdolže Jude. To je jako poceni izgovor in pred vojno se ga je s pridom posluževala ruska carska vlada. Za jugoslovanske nacistične je pa značilno, da iščejo tal — med vojvodinskimi Nemci in izdajajo zanje poseben nemški list! Najbrž vidijo, da med Slovenci, Hrvati in Srbi za nacistične budalosti tla niso ugodna, ampak k večjemu med Nemci, kjer je pogojeno z rajhovskim gnojem.

Tudi belgijski kralj baje namerava odstopiti. Tudi tu je po sredi ženska. Toda med tem, ko je Edvard VIII. odstopil, ker se hoče poročiti z ženo, ki mu jo branijo, hoče belgijski kralj Albert zapustiti prestol, ker ga silijo, da se naj poroči.

Erjavčeva knjiga zopet dovoljena. Knjiga »Za staro pravdo«, ki je izšla l. 1920 in o kateri smo poročali, da jo je oblast nedavno tega zaplenila, je sedaj zopet dovoljena. Kakor znano, je knjigo spisal sedanji prosvetni referent v ministrstvu prosvete g. Erjavec. Privatniki posedujejo še precej izvodov te knjige. Ako jo kdo želi, se lahko obrne na naše uredništvo in obenem pošlje Din 8. Knjig nimamo mi v zalogi, pač pa posredujemo nakup iz prijaznosti.

Transferacije. Kaj so transferacije je bilo našim kmetom do pred par leti neznano. S krizo pa se je ta beseda udomačila tudi pri nas na deželi. Besedo »transferacija« uporabljajo davčne uprave in pomeni prevoz zarubljenih predmetov iz vasi v mesto, kjer jih potem ob semanjih dneh prodajajo. Transferacija se izvrši na račun in nevarnost davčnega zavezanca.

Premalo pridobnine so izterjale davčne uprave v preteklem letu, ugotavlja finančno ministrstvo s posebno okrožnico, naslovljeno na finančne direkcije. Za bodoče leto zahteva ministrstvo, da se predpisani davki do zadnje pare izterjajo. Šefi davčnih uprav, ki ne bi izterjali vseh 100 odst. predpisanih davkov in najmanj 20 odst. zaostankov iz l. 1935., bodo pozvani na odgovornost. Eksekucije se morajo vršiti strogo po predpisih, z zaplenbo zarubljenih predmetov in odvozom (transferacije). Pričakuje se, da bo država tudi ukinila davčne oprostitve za razne tuje družbe, ki eksploatirajo naše naravne zaklade in podobno. — Kar se tiče davčnih zaostankov, znašajo ti na območju dravske finančne direkcije preko 67 milijonov dinarjev. Brez davčnih zaostankov, čeprav visoko obdavčeni, so — delavci.

Bolezen državnih strank. Prijetno je snovati državne stranke, drugim pa jezik zavezati. Ta poizkus so sedaj napravili v Grčiji, v Bolgariji se pa prepirajo, če ne bi bilo prav in dobro, tudi tam uvesti ta poizkus. Pri snovanju takih političnih monopolov bi se morali prizadeti vedno vprašati, kakšne utegnejo in logično morajo postati posledice takih monopolov. Tega pa navadno ne store. Monopol politike je dejansko diktatura. Tak monopol je podoben kartelu, ki gleda nase, na druge pa ne. Monopol ostane vedno v manjšini dejansko, čeprav ima večino spričo svojih med. Ta večina se kljub monopolu razvija in če monopol ne popusti, ga preplavi z najrazličnejšimi presenečenji, dokler onemore. Večina prehaja in anarhijo, ki povzroča obenem tudi kulturni razpad.

Čehoslovaške svobodne strokovne organizacije štejejo 656.636 članov (med njimi žena 126.631) v 73 zvezah. Najmočnejše so kovinarska zveza z 72.768 člani, stavbinski in keramični delavci s 43.047 člani, zveza tekstilcev z 29.402 člani, rudarska zveza z 21.930 člani, kemični delavci s 17.787 člani in lesni delavci s 14.280 člani.

Podaljšanje kolektivnih pogodb na Čehoslovaškem. Čehoslovaška vlada je sklenila, da se podaljšajo vse delavske kolektivne pogodbe do konca leta 1937. Do takrat veljajo vse določbe glede ustavitve obratov, odpuščanja delavcev in kolektivnih pogodb. Obenem je bila izdana naredba za nekatere panoge glede cen. Delovno razmerje se sme v tej dobi izpreminjati le potom razsodiškega postopka, ki ugotovi potrebo revizije.

Avstrijskemu klerofašizmu se toži po vojni. Na dunajskem centralnem pokopališču so na ukaz klerofašistične diktature na spomeniku v vojni padlih odstranili napis: »Nikoli več vojne!«

Sladkosti klerofašističnega režima. Dunajski občinski svet namerava vpeljati davščino na kolesa v znesku 7 do 8 šilingov (okoli Din 80) letno. »Konji« revnih bodo obdavčeni. Najbrž bogati nočejo ničesar več plačati. Za nekaj je diktatura pa vendarle dobra. Kaj ne?

Moja draga učenka

MILENA LICHTENEGGER

je v nedeljo, dne 20. decembra t. l. zjutraj tragično preminula.

Pogreb se je vršil v torek, dne 22. decembra t. l. ob 15.30 uri.

Šoštanj, dne 21. decembra 1936.

Anton Natek,
trgovec.**ZAHVALA.**

Ob priliki težke izgube svojega nepozabnega moža

Klampfer Franca

se iskreno zahvaljujem tem potom vsem, ki so mi na kakršenkoli način izrazili sočutje. Zlasti se zahvaljujem zdravniku g. dr. Matjaščiču in vsem, ki so pokojnika spremili na zadnji poti.

Maribor, dne 21. decembra 1936.

Margareta Klampfer.**Okraski za božično drevo**

čokolada, sveže pecivo, sadni kruh, torte, fine bonbone priporoča slaščičarna

EMAN. ILICH
MARIBOR

Slovenska ul. 6, Meljska c. 2

Pletenine

po „Lia“ krojih iz lastne pletarne

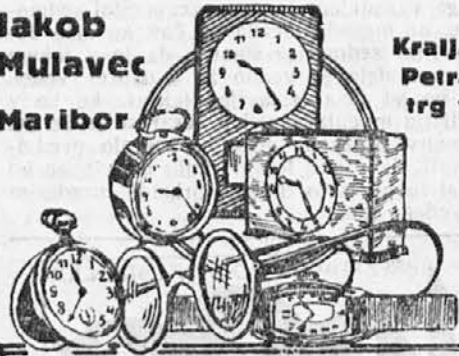
na željo tudi po meri! Rokavice, nogovnice, zimsko perilo, perje in čisti puh, copate, ovratniki, svilen perilo, krojaške potrebščine i. t. d. najceneje pri

„Lia“

Maribor, Aleksandrova c. 19

BOŽIČNA DARILA!**Jakob Mulavec**

Maribor

Kralja Petra trg 1Zaloga ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov
Vsa v to stroko spad. dela izvršujem točno, solidno, poceni.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Patentirali smo izdelavo garantirano nepremočljivega Hubertus-sukna.

Ker nikomur ne prodajamo Hubertus-sukna, dobe se samo pri nas vsem znani

HUBERTUSI

katerih nepremočljivo sukno izdelujemo po patentu št. 7644/31.

Vsakdo, kdor je pri nas enkrat kupil je postal naš stalni odjemalec!

TIVAR-HUBERTUSI
iz garantirano nepremočljivega sukna**TIVAR-OBLEKE**

Najbolj praktično božično darilo je „NAUMAN“ šivalni stroj

v najmodernejši izdelavi, ki ga dobite po zelo reduciranih cenah in zelo ugodnih plačilnih pogojih pri

Franc Lepoša, d.z.o.z.
Maribor, Aleksandrova 39**Pušnik Beti**
Vojnik 4 — Cankarjeva ul. 4
Celje

vabi, da se preskrbite z vsemi vrstami

PLETENIN
za zimo in pomlad.**MALI OGLASI**

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom t.l.t.o.l.
Maribor, Frankopanova ulica 1.**FRANC REICHER, MARIBOR**

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevni cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

POZOR! Damsko in moško garderobo po najnovejši fazoni in zmernih cenah Vam izgotovi Aršle Leopold, modni salon »Elegance«, Maribor, Koseskega ulica 22. (Zadostuje dopisnica, pridem na dom.)

Vesele praznike in srečno Novo leto vsem cenj. odjemalcem

KARO**Planinske Jopice TRIGLAV**
lastni izdelek od Din 60.— naprej
Eksportna hiša „LUNA“
Maribor, samo na Glavnem trgu 24**Naznanilo. Otvoritev.**
Obveščam cenj. občinstvo v Laškem in okolici, da sem otvoril moderni**frizerski salon za dame in gospode**
Izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela. Isto trajne kodre z najnovejšim aparatom po zmernih cenah. Se priporoča za obilen obisk
Kuhn Jurij
v hiši Frece, Orožnov trg št. 40
Laško**BOŽIČEK**
kupi letos le praktična
BOŽIČNA DARILA
ki jih dobi pri tvrdki
MIRKO FELDIN
Maribor, Aleksandrova 13, na vogalu**IVAN KRAVOS**
Maribor, Aleksandrova 13
priporoča: ročne torbice, aktovke, denarnice, nahrbtnike itd. kot zelo praktična
BOŽIČNA DARILA.Veliko veselje boste naredili svojim dragim z nakupom
BOŽIČNIH DARIL,
ki Vam jih nudi tvrdka**IVAN KOVAČIČ**
MARIBORSlovenska 10 in Koroška 10
Bogata izbira vsakovrstnih modernih servisov, krasnega kristalnega stekla, keramičnih novosti in mnogo drugih lepih ter praktičnih predmetov po najnižjih cenah.
Pros!mo, obiščite nas brezobvezno!

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

JAKOB PERHAVEC

Maribor, Gosposka ulica št. 9. — Telefon 25-80.

Izdelava likerjev. Desertna vina. Sirupi. Zganjarna. Vedno na zalogi: rum, konjak, likerji, slivovka itd. Na debelo! Na drobno!